

แปลงพืชอาหารสัตว์ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (มันสำปะหลัง ข้าวโพด หญ้าเลี้ยงสัตว์)

เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 244 ราย

- เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 100 ราย
- เกษตรกรกลุ่มสหกรณ์โคนม จำนวน 144 ราย

พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 3,056 ไร่

- พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 1,960 ไร่
- พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ 1,096 ไร่ (ข้าวโพด 1,000 ไร่ + หญ้า 96 ไร่)

คน

พื้นที่

รูปแบบกลุ่ม
การรวมกลุ่ม

- ปัจจุบัน มีสถานะกลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่
 - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมันสำปะหลัง
 - กลุ่มสหกรณ์โคนมเทพสทิงพระ จำกัด
 ที่จะดำเนินการรวมกลุ่มกันเป็น

↓

กลุ่มแปลงใหญ่พืชอาหารสัตว์

- ดำเนินงานในรูปแบบของกลุ่มแปลงใหญ่ พืชอาหารสัตว์ โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มมี ข้อตกลงร่วมกัน ในการผลิต/รับซื้อพืชอาหารสัตว์

กลุ่มเกษตรกร

แปลงพืชอาหารสัตว์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ (มันสำปะหลัง ข้าวโพด หญ้าเลี้ยงสัตว์)

สถานการณ์การผลิต

- **กลุ่มฯ ผู้ปลูกมันสำปะหลัง** สมาชิกผลิตเป็นมันหัวสด และแปรรูปเป็นมันเส้น โดยมีพื้นที่ปลูก (เข้าร่วมโครงการ) 1,960 ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ย 4,172 กก./ไร่/ปี ผลผลิตรวม 8,177 ตัน/ปี
- **กลุ่มสหกรณ์โคนมเทพสถิต จำกัด**
สมาชิกส่วนใหญ่ปลูกหญ้าอาหารสัตว์เฉลี่ย 3 ไร่ ต่อราย โดยมีพื้นที่ปลูก (เข้าร่วมโครงการ) 96 ไร่ ผลผลิตน้ำหนักรากสด 20-30 ตัน/ไร่/ปี สามารถเก็บได้ปีละ 5-6 ครั้ง และมีพื้นที่ปลูก **ข้าวโพด** (เข้าร่วมโครงการ) 1,000 ไร่ ผลผลิตน้ำหนักรากสด 5.5 ตัน/ไร่/ปี ผลผลิตรวม 5,500 ตัน/ปี เพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ **แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการอาหารหยาบ**ในการเลี้ยง จึงมีการซื้อข้าวโพดสดสับจากพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ซึ่งหญ้าอาหารสัตว์และข้าวโพด จะขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง

สถานการณ์ตลาด

- **มันสำปะหลัง** จำหน่ายเป็นหัวมันสด และแปรรูปเป็นมันเส้น โดยหัวมันสด ขายโรงงาน และลานรับซื้อในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดใกล้เคียง
- **ข้าวโพดและหญ้าอาหารสัตว์** เกษตรกรผลิตใช้เลี้ยงสัตว์เอง เหลือก็จำหน่ายให้สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโค

การใช้เทคโนโลยีในขบวนการผลิต

- **มันสำปะหลัง**
 - ใช้พันธุ์ส่งเสริมที่เหมาะสมกับพื้นที่
 - ไถระเบิดดินดาน - ระบบน้ำหยด
 - ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- **ข้าวโพด**
 - ใช้พันธุ์ดี - ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
 - เก็บเกี่ยวต้นและฝักสดในระยะที่เหมาะสมสำหรับเป็นพืชอาหารสัตว์ ที่อายุ 70-80 วัน มีเปอร์เซ็นต์แป้ง 50% จะทำให้อย่างง่าย
- **หญ้าอาหารสัตว์**
 - ใช้พันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามพันธุ์แนะนำ
 - พัฒนาระบบน้ำ
 - เก็บเกี่ยวพืชอาหารสัตว์ในระยะเวลาที่เหมาะสม

แปลงพืชอาหารสัตว์ อำเภอเทพสภิต จังหวัดชัยภูมิ (มันสำปะหลัง ข้าวโพด หญ้าเลี้ยงสัตว์)

สภาพปัญหาของพื้นที่

1. ผู้เลี้ยงโคบางรายไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์เป็นของตัวเอง
2. ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ เช่น ข้าวโพดสับสด หญ้าอาหารสัตว์ในท้องถิ่น ต้องสั่งซื้อพื้นที่จังหวัดอื่น ส่งผลให้อาหารโคนมมีต้นทุนสูง
3. เกษตรกรผู้ปลูกอาหารสัตว์ไม่มีข้อมูลความต้องการพืชอาหาร/ขาดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้
4. แหล่งน้ำสำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ ขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง

ศักยภาพพื้นที่

1. กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการเกษตรปลูกมันสำปะหลัง สามารถแปรรูปเป็นมันเส้นเพิ่มขึ้นและปรับเปลี่ยนกิจกรรมปลูกข้าวโพดและหญ้าอาหารสัตว์ เพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้เลี้ยงโคส่งผลให้เกษตรกรเพิ่มมูลค่าของมันสำปะหลังและมีรายได้เพิ่มจากกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนได้
2. กลุ่มผู้เลี้ยงโค ได้วางแผนที่จะก่อสร้างโรงผลิตอาหารสัตว์ สร้างแบรนด์สินค้าเป็นของตนเองและผลิตนมแบบครบวงจร เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง และมีแผนในการผลิตน้ำมันอินทรีย์

การบริหารจัดการ

- **บริหารจัดการกลุ่ม** โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิก มีข้อตกลงร่วมกัน ประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
 - **บริหารจัดการผลผลิต**
 - ผลผลิตที่ได้จากแปลงมันสำปะหลัง ขายเป็นหัวมันสดส่งโรงงาน และแปรรูป เป็นมันเส้นสะอาดส่งให้กลุ่มผู้เลี้ยงโค
 - ข้าวโพด แปรรูปเป็นข้าวโพดสับสด ส่งให้กลุ่มผู้เลี้ยงโค
 - หญ้าอาหารสัตว์ แปรรูปเป็น หญ้าหมัก ส่งให้กลุ่มผู้เลี้ยงโค
- ทั้งนี้ สหกรณ์โคนม มีแผนที่จะดำเนินการก่อสร้างโรงเก็บอาหารสัตว์แปรรูป เพื่อจำหน่ายได้ตลอดปีกลุ่มจะให้สมาชิกนำผลผลิตพืชอาหารสัตว์มารวมกันเพื่อผลิตอาหารสัตว์และจำหน่ายในนามกลุ่มแปลงใหญ่อาหารสัตว์ อำเภอเทพสภิต

ประเด็นการพัฒนา

1. ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ปรับเปลี่ยนพื้นที่ (นา/มันสำปะหลัง) ไม่เหมาะสมเป็นพืชอาหารสัตว์
2. บริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในการปลูกพืชอาหารสัตว์
3. บริหารจัดการแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์
4. เชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์ กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโค
5. บริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่พืชอาหารสัตว์ อำเภอเทพสภิต
6. พัฒนาการผลิตพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ เพื่อรองรับการผลิตน้ำมันอินทรีย์

ข้อมูลแปลง Mega Farm
ข้อมูลพื้นฐาน แปลงพืชอาหารสัตว์ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1. ข้อมูลพื้นฐาน	
พื้นที่	<p>อำเภอสทิงพระ มีพื้นที่ทำการเกษตร ทั้งหมด 380,919 ไร่ แบ่งเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้าว จำนวน 40,356 ไร่ - พืชไร่ จำนวน 305,568 ไร่ <ul style="list-style-type: none"> ● มันสำปะหลัง จำนวน 252,000 ไร่ ● ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 30,788 ไร่ ● อ้อยโรงงาน จำนวน 11,494 ไร่ ● หญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวน 3,056 ไร่ ● พืชไร่อื่นๆ จำนวน 8,230 ไร่ - ไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 25,180 ไร่ - พืชผัก จำนวน 5,146 ไร่ - อื่นๆ จำนวน 4,669 ไร่ <p>➤ พื้นที่เข้าร่วมโครงการ Mega Farm แปลงพืชอาหารสัตว์สทิงพระ ทั้งหมด 3,056 ไร่ แบ่งเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● พื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 1,960 ไร่ ● พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ (ข้าวโพด+หญ้าอาหารสัตว์) จำนวน 1,096 ไร่
เกษตรกร	<p>เกษตรกร แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทั้งหมด 11,467 ราย</p> <p>เข้าร่วมโครงการ Mega Farm แปลงพืชอาหารสัตว์สทิงพระ จำนวน 244 ราย แบ่งเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 100 ราย ● สมาชิกกลุ่มสหกรณ์โคนม จำนวน 144 ราย
สินค้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. มันสำปะหลัง ➡ มันเส้นสะอาด,หัวมันสด 2. ข้าวโพด ➡ ข้าวโพดสับสด, ข้าวโพดหมัก, ข้าวโพดแปง 3. หญ้าอาหารสัตว์ ➡ หญ้าหมัก
มาตรฐานสินค้า	<p>ปัจจุบัน ยังไม่มีมาตรฐานรับรอง เนื่องจากเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังส่งโรงงาน ส่วนข้าวโพด และหญ้าอาหารสัตว์ เกษตรกรปลูกเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ของตนเอง ภายในครัวเรือน</p>
ลักษณะพื้นที่	<p>สภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มราบเชิงเขาและที่สูง ดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายปนดินร่วน ดินเหนียวปนเศษหินระบายน้ำดี มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่</p>

สภาพดิน/แหล่งน้ำ	สภาพดิน ดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายปนดินร่วน ดินเหนียวปนเศษหิน ระบายน้ำดี แหล่งน้ำ อยู่นอกเขตชลประทาน ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
สถานะกลุ่ม (วิสาหกิจ/สหกรณ์/องค์กร)	กลุ่มแปลงใหญ่พืชอาหารสัตว์ เกิดจากการรวมกลุ่มระหว่าง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกมันสำปะหลัง และ กลุ่มสหกรณ์ โคนมเทพสถิต จำกัด
รูปแบบกลุ่ม/กิจกรรมกลุ่ม	ดำเนินงานในรูปแบบของกลุ่มแปลงใหญ่อาหารสัตว์ 1. ดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่อาหารสัตว์ โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ที่มอบหมายอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน 2. มีข้อตกลงร่วมของกลุ่ม 3. กำหนดการประชุมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง 4. มีการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มและหน่วยงานราชการอย่างต่อเนื่อง
2. สถานการณ์การผลิต	
รูปแบบการผลิต	1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมันสำปะหลัง - ส่วนใหญ่ผลิตเป็นมันหัวสด และแปรรูปเป็นมันเส้น ร้อยละ 1 2. กลุ่มสหกรณ์โคนมเทพสถิต จำกัด - สมาชิกส่วนใหญ่ปลูกหญ้าอาหารสัตว์ เฉลี่ย 3 ไร่ต่อราย เพื่อใช้เลี้ยงเอง แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการอาหารหยาบในการเลี้ยง จึงมีการนำเข้าข้าวโพดสับสดจากพื้นที่จังหวัด
การวางแผนการผลิต	1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมันสำปะหลัง - เกษตรกรส่วนใหญ่ จะปลูกมันสำปะหลังในช่วงต้นฤดูฝน คือระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม ส่วนการปลูกช่วงปลายฤดูฝนเริ่มปลูกในเดือนพฤศจิกายน ฤดูแล้งเพาะปลูกนั้นถูกกำหนดโดยช่วงเวลาการเก็บเกี่ยวและความชื้นที่มีอยู่ในดิน
การปลูกพืชผสมผสาน	สามารถปลูกได้ แต่ในช่วงฤดูแล้งขาดแคลนน้ำ
การปรับเปลี่ยนพืชอื่น	ได้ เช่น ข้าวโพด, อ้อย พืชตระกูลถั่ว และพืชผัก
ผลผลิต	มันสำปะหลัง ผลิตเป็นมันสด ร้อยละ 99, แปรรูปเป็นมันเส้น ร้อยละ 1 1. เนื่องจากมีโรงงานและลานรับซื้อในพื้นที่สะดวกต่อการจำหน่าย 2. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปเป็นมันเส้นเนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องลานตาก ผลผลิตและการเก็บรักษาผลผลิตเพื่อรอการจำหน่าย ข้าวโพดและหญ้าอาหารสัตว์ เกษตรกรที่เลี้ยงโคนมใช้เป็นอาหารหยาบ (ข้าวโพดสับสด และหญ้าหมัก) สำหรับเลี้ยงในครัวเรือน
ปริมาณการผลิต	มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูก (เข้าร่วมโครงการ) 1,960 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 4,172 กก./ไร่/ปี ผลผลิตรวม 8,177 ตัน/ปี ข้าวโพดและหญ้าอาหารสัตว์ พื้นที่ปลูก (เข้าร่วมโครงการ) 1,096 ไร่ (ข้าวโพด 1,000 ไร่, หญ้า 96 ไร่) ข้าวโพด ผลผลิตน้ำหนัสดเฉลี่ย 5.5 ตัน/ไร่/ปี ผลผลิตรวม 5,500 ตัน/ปี

	<p>หญ้าอาหารสัตว์ ผลผลิตน้ำหนักรีด ประมาณ 20-30 ตัน/ไร่/ปี สามารถเก็บได้ปีละ 5-6 ครั้ง</p>
3. สถานการณ์ตลาด	
ตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - หิวมันสด ขายเป็นโรงงาน และลานรับซื้อในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ และใกล้เคียง - หญ้าอาหารสัตว์และข้าวโพด ผลิตใช้เอง เหลือก็จำหน่ายให้สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโค - ขายให้ลานมัน โรงงาน และพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อผลผลิตในท้องถิ่น
รูปแบบการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรขนผลผลิตมันสำปะหลัง ไปจำหน่ายที่ลานมัน โรงงาน จุดรับซื้อพืชไร่ในพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งผลิต - เกษตรกรที่ปลูกหญ้าอาหารสัตว์และข้าวโพดจะผลิตเพื่อใช้ และเกษตรกรบางส่วนที่ผลิตขายให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงโคในพื้นที่
ช่วงเวลาจำหน่ายผลผลิต	<p>มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูก และขายได้ตลอดทั้งปี แต่ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิต และขายในช่วงเดือน พ.ย.-ธ.ค.</p> <p>หญ้าอาหารสัตว์และข้าวโพด ขายแกลบในช่วงหน้าแล้ง</p>
ตลาด (มีข้อตกลงคู่ค้าที่แน่นอน/มีสัญญา)	<p>โรงงาน และลานรับซื้อในพื้นที่ รับซื้อผลผลิตทั้งปี ไม่มีข้อตกลง หรือสัญญาในการซื้อขาย และสมาชิกสหกรณ์มีการตกลงซื้อขายกันเองในระหว่างสมาชิก</p>
4. การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต และวิธีการผลิต	<p>มันสำปะหลัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้พันธุ์ส่งเสริมที่เหมาะสมกับพื้นที่ - ไร่ระเบิดดินดาน - ระบบน้ำหยด - ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน <p>ข้าวโพด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้พันธุ์ดี - ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน <p>- เก็บเกี่ยวต้นและฝักสดในระยะที่เหมาะสมสำหรับเป็นพืชอาหารสัตว์ ที่อายุ 70-80 วัน มีเปอร์เซ็นต์แป้ง 50% จะทำให้อย่างง่าย แต่หากเก็บเกี่ยวก่อน 80 วัน ข้าวโพดจะมีความชื้นสูงเกินไป นำไปหมักจะทำให้เน่าเสียง่าย</p> <p>หญ้าอาหารสัตว์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้พันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามคำแนะนำ - พัฒนาระบบน้ำ - เก็บเกี่ยวพืชอาหารสัตว์ในระยะเวลาที่เหมาะสม
การเตรียมดิน	<p>มันสำปะหลัง ไร่ 2 รอบ รอบที่ 1 ไถตะ เป็นการไถกลบวัชพืช เศษใบ และต้นมันสำปะหลังที่ไม่ได้ใช้ทำพันธุ์ รอบที่ 2 ไถยกร่อง พื้นที่ต่ำอาจมีน้ำขังได้บ้าง จึงยกร่องปลูก เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมขัง</p> <p>หญ้าอาหารสัตว์ เตรียมแปลงด้วยการไถกลบดิน ให้ลึกไม่น้อยกว่า 40 เซนติเมตร พร้อมกำจัดวัชพืช และตากดินนาน 1 อาทิตย์ ทั้งนี้ หากพื้นที่ไม่รกราก ให้หว่านปุ๋ยคอก ประมาณ 2 ตัน/ไร่ และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 30- กิโลกรัม/ไร่</p>

	<p>ก่อนทำการไถกลบ แต่หากพื้นที่รกรมาก ให้ไถกลบดิน 2 รอบ โดยหว่านปุ๋ยก่อนการไถในรอบที่ 2 และหากปลูกแบบร่อง แนะนำให้ปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดชันเล็กน้อย เพื่อให้ระบายน้ำได้ดี</p>
<p>การปลูก</p>	<p>มันสำปะหลัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้ท่อนพันธุ์จากต้นที่มีอายุ 8 – 12 เพราะท่อนพันธุ์จากลำต้นจะเจริญเติบโตและอยู่รอดดี 2. ท่อนพันธุ์ใหม่ สด ไม่บอบช้ำ และไม่มีโรคแมลงทำลาย 3. ตัดท่อนพันธุ์ยาวประมาณ 20 ซม. สำหรับปลูกในฤดูฝน หรือ 25 ซม. สำหรับปลูกในช่วงปลายฝนและมีจำนวนต่อน้อย 5 – 7 ต่อดต่อพันธุ์ 4. ปลูกแบบปักท่อนพันธุ์หรือเอียง โดยในช่วงต้นฤดูฝนให้ปักลึก 5 – 10 cm และในช่วงปลายฤดูควรปักให้ลึก 10 – 15 ซม. 5. ในพื้นที่ต่ำหรือพื้นที่ที่มีความลาดเอียง ปลูกมันสำปะหลังบนสันร่อง <p>หญ้าอาหารสัตว์</p> <p>ตัดท่อนพันธุ์ให้เป็นท่อนๆ ยาวประมาณ 15-25 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับความยาวข้อเป็นสำคัญ โดยให้แต่ละท่อนมีข้อ 2 ข้อ ห้ามน้อยกว่านี้ หลังจากนั้น นำท่อนพันธุ์ 2 ท่อน ปักลงดิน โดยให้ข้อแรกของโคนท่อนปักลึกลงดิน ส่วนข้อที่ 2 ให้อยู่เหนือดิน โดยทั้ง 2 ท่อน จะปักลงดินในลักษณะที่ไขว้กันให้เอียงประมาณ 30-40 องศา ระยะปลูกของต้นที่ 70-80 เซนติเมตร และระยะแถว 100-120 เซนติเมตร ทั้งนี้ อาจใช้ท่อนพันธุ์เพียงท่อนเดียวก็ได้หากมีข้อจำกัดด้านปริมาณท่อนพันธุ์ที่ใช้</p> <p>ข้าวโพด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียมหลุมสำหรับเมล็ดข้าวโพด แต่ละหลุมควรเรียงกันให้เป็นแถว เพื่อความสวยงามและเพื่อที่จะเว้นช่องว่างให้สามารถเดินเก็บเกี่ยวได้เป็นแถวเป็นแนว เว้นระยะห่างของแต่ละหลุมให้มีความพอดีด้วยเช่นเดียวกัน เมื่อไถเมื่อต้นข้าวโพดโตขึ้นและสูงขึ้น มันจะไม่เบียดกันมากจนเกินไปนัก 2. ทำการหยอดเมล็ดข้าวโพดลงหลุมแต่ละหลุมให้เรียบร้อย หลังจากนั้นก็กลบหน้าดินและทำการรดน้ำให้ชุ่มพอดีทุกหลุม และที่สำคัญ อย่าลืมว่า ต้องหมั่นใส่ปุ๋ยในช่วงแรกๆที่ต้นอ่อนกำลังขึ้น เมื่อตอนเจริญเติบโตได้ปานกลางก็หมั่นดูแลอย่างดีที่สุด รอเวลาที่ต้นข้าวโพดจะออกฝักได้
<p>การเก็บเกี่ยว</p>	<p>มันสำปะหลัง เก็บเกี่ยว เมื่ออายุครบ 8 เดือนขึ้นไป โดยอายุที่เหมาะสมคือ 12 เดือน มีกระบวนการดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ใช้มีดตัดต้นเหนือระดับพื้นดินประมาณ 30 เซนติเมตร ➤ ถอน โดยใช้จอบหรือรถแทรกเตอร์ที่มีอุปกรณ์ชุดพ่วงท้ายเพื่อขุดหัวมันสำปะหลัง ➤ ตัดส่วนหัวมันสำปะหลังออกจากต้น หรือเหง้า

	<p>หญ้าอาหารสัตว์ หลังจากที่ย้ายขึ้นต้นใหม่ ประมาณ 60-75 วัน สามารถเริ่มตัดได้ครั้งแรก ส่วนการตัดครั้งต่อไป และการตัดในทุกๆครั้งจะตัดห่างกันประมาณ 50-60 วัน หรือมากกว่าเล็กน้อย แต่หากต้องการหญ้าสดที่อ่อนพอดีควรตัดในช่วง 45-50 วัน</p> <p>วิธีตัดหญ้าอาหารสัตว์ ทำได้หลายวิธี อาทิ การใช้เคียว การใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย การใช้เครื่องยนต์ตัดเก็บ เป็นต้น ทั้งนี้ ควรตัดลำต้นหญ้าอาหารสัตว์ให้เหลือตอสูงจากพื้นประมาณ 10 เซนติเมตร</p> <p>ข้าวโพด เก็บเกี่ยวที่อายุ 70-80 วัน เพราะเป็นระยะที่เมล็ดข้าวโพดมีเปอร์เซ็นต์แป้ง 50% สังเกตง่าย ๆ นำฝักข้าวโพดมาหักครึ่ง จะเห็นเมล็ดที่ปลายฝักมีแป้งสีขาวครึ่งเมล็ด เป็นระยะที่นำไปเป็นอาหารเลี้ยงโค จะทำให้อย่างง่ายแต่หากเก็บเกี่ยวก่อน 80 วัน ข้าวโพดจะมีความชื้นสูงเกินไป นำไปหมักจะทำให้เน่าเสียง่าย และนำไปผสมเป็นอาหาร TMR ไม่ได้</p>
<p>การดูแลระหว่างและหลังการเก็บเกี่ยว</p>	<p>มันสำปะหลัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดูแลรักษาให้ปราศจากวัชพืช โรค และแมลงอยู่เสมอ - ต้นพันธุ์ที่ใช้ปลูกควรใหม่ สด ไม่บอบช้ำ ปราศจากโรค แมลง และเป็นพันธุ์ที่ไม่ถูกทำลายโดยสารเคมีกำจัดวัชพืช - ผลผลิต (หัวสด) เมื่อเก็บเกี่ยวส่งจำหน่ายไม่ควรมีส่วนของลำต้นและดินปน - หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรจะรีบส่งจำหน่ายทันที ไม่ทิ้งไว้นานเกิน 4 วัน เพราะจะเน่าเสียหาย - การพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชควรมีการป้องกันให้ถูกวิธีทุกครั้ง <p>ข้าวโพด</p> <p>การขาดน้ำทุกระยะการเจริญเติบโตจะมีผลให้ผลผลิตและคุณภาพของข้าวโพดลดลง ก่อนการปลูกเกษตรกรต้องมีการวางแผนวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับสภาพแปลงปลูก โดยทั่วไปการให้น้ำมีหลักปฏิบัติ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้น้ำทันทีหลังปลูกและหลังการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หลังจากนั้นให้น้ำทุก 7-12 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพ 2. หากพบว่าใบข้าวโพดเหี่ยวหรือม้วนในช่วงเช้าหรือเย็น แสดงว่าขาดน้ำต้องรีบให้น้ำทันที 3. หลังการให้น้ำต้องระวังไม่ให้น้ำท่วมขังในแปลงนานเกิน 24 ชั่วโมง เพราะข้าวโพดจะชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลงหรืออาจตายได้ 4. อย่าให้ข้าวโพดขาดน้ำในช่วงการเจริญเติบโต โดยเฉพาะในช่วงผสมเกสรและติดเมล็ด เพราะจะทำให้ผลผลิตและคุณภาพผลผลิตลดลงอย่างมาก ถึงแม้การขาดน้ำจะเป็นช่วงสั้น ๆ และไม่รุนแรง <p>หญ้าอาหารสัตว์</p> <p>หลังการตัดหญ้าทุกครั้ง จำเป็นต้องบำรุงตอหญ้าให้แตกหน่อใหม่ได้เร็ว ด้วยการใส่ปุ๋ยคอก และปุ๋ยยูเรีย โดยหว่านปุ๋ยคอก อัตรา 2-3 ตัน/ไร่ แล้วรำน้ำให้ชุ่ม หลังจากตอแตกหน่อใหม่แล้ว 2 อาทิตย์ จึงใส่ด้วยปุ๋ยยูเรีย อัตรา 20 กิโลกรัม/ไร่ พร้อมรดน้ำ</p>

	ให้ชุ่ม ทั้งนี้การใส่ปุ๋ยยูเรีย ระวังห้ามใส่ชิดโคนต้นมากอาจทำให้หน่อตายได้นอกจากนั้น ให้สลับสูตรปุ๋ยครั้งต่อไปเป็นสูตร 15-15-15 สลับกับปุ๋ยยูเรียหลังการตัดในแต่ละครั้ง
6. การบริหารจัดการ	
การบริหารจัดการกลุ่ม	การบริหารจัดการกลุ่ม โดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิก มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มีข้อตกลงร่วมกันในสมาชิกกลุ่ม และจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
การบริหารจัดการผลผลิต/การขนส่งผลผลิต (Logistic)	1. ผลผลิตที่ได้จากแปลงมันสำปะหลัง ขายเป็นหัวมันสด ส่งโรงงาน และแปรรูปเป็นมันเส้นสะอาดส่งให้กลุ่มผู้เลี้ยงโค 2. ข้าวโพด แปรรูปเป็นข้าวโพดสับสด 3. ให้อาหารสัตว์ แปรรูปเป็น หญ้าหมัก ส่งให้กลุ่มผู้เลี้ยงโค โดยทางกลุ่มแปลงให้อาหารสัตว์ มีแผนที่จะดำเนินการก่อสร้างโรงเก็บอาหารสัตว์แปรรูปเพื่อจำหน่ายได้ตลอดปี การขนส่งกลุ่มจะให้สมาชิกกลุ่มนำผลผลิตมารวมกัน ณ ที่ตั้งกลุ่ม และจะขายในนามกลุ่มแปลงให้อาหารสัตว์ อำเภอเทพสถิต
การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร	วัสดุเหลือใช้จากแปลง บางส่วนนำมาหมักเป็นปุ๋ยอินทรีย์ บางส่วนไถกลบลงไปไถแปลง
7. ศักยภาพพื้นที่	
การขยายผลในพื้นที่	1. กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการปลูกมันสำปะหลัง สามารถแปรรูปเป็นมันเส้นเพิ่มขึ้น และปรับเปลี่ยนปลูกข้าวโพดและให้อาหารสัตว์ เพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้เลี้ยงโค ส่งผลให้เกษตรกรเพิ่มมูลค่าของมันสำปะหลังและมีรายได้เพิ่มจากกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนได้ เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มผู้เลี้ยงโคต้องสั่งซื้อวัตถุดิบในการผสมอาหาร เช่น กากมันสำปะหลัง ข้าวโพดสับสด และให้อาหารสัตว์ เป็นจำนวนมาก ในพื้นที่ผลผลิตไม่เพียงพอ และไม่มีคุณภาพ ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการเกษตรแบบแปลงใหญ่มันสำปะหลังในพื้นที่อำเภอเทพสถิต ก็ผลิตมันสำปะหลังส่งโรงงานในราคาที่โรงงานรับซื้อ หากมีการแปรรูป หรือเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้เลี้ยงโค จะส่งผลให้เกษตรกรเพิ่มมูลค่าของผลผลิตให้ได้ราคาที่สูงขึ้น และวางแผนการผลิตพืชที่ตรงตามความต้องการของผู้เลี้ยงโคได้ 2. กลุ่มผู้เลี้ยงโค ได้วางแผนที่จะก่อสร้างโรงผลิตอาหารสัตว์ สร้าง แบรินด์สินค้าเป็นของตนเองและผลิตนมแบบครบวงจร เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่สนใจในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียงเนื่องจากอำเภอเทพสถิตมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ อันได้แก่ ทุ่งดอกกระเจียว ป่าหินงาม และมีแผนในการผลิตน้ำนมอินทรีย์
ปัญหาของพื้นที่	1. ผู้เลี้ยงโคบางรายไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์เป็นของตนเอง 2. ขาดแคลนพืชอาหารในท้องถิ่น ต้องนำเข้าจากพื้นที่จังหวัดอื่น ส่งผลให้อาหารโคนมมีต้นทุนสูง

	<p>3. เกษตรกรผู้ปลูกอาหารสัตว์ไม่มีข้อมูลความต้องการพืชอาหาร/ขาดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้</p> <p>4. แหล่งน้ำสำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ และขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง</p>
<p>8. ประเด็นการพัฒนา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ <ul style="list-style-type: none"> - ปรับเปลี่ยนพื้นที่ (นา/มันสำปะหลัง) ไม่เหมาะสมเป็นพืชอาหารสัตว์ - ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์หลังนา 2. บริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในการปลูกพืชอาหารสัตว์ 3. บริหารจัดการแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์ 4. เชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม 5. บริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่พืชอาหารสัตว์ อำเภอเทพสถิต 6. พัฒนาการผลิตพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ เพื่อรองรับการผลิตน้ำนมอินทรีย์